

**Załącznik
do Uchwały Nr 28/KM FEWL/2023
Komitetu Monitorującego FEWL
21-27 z dnia 20 września 2023 r.**

Plan Ewaluacji Programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027

**Departament Instytucji Zarządzającej
Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego
Zielona Góra, lipiec 2023 r.**

SPIS TREŚCI:

WYKAZ SKRÓTÓW	3
CZĘŚĆ I. RAMOWY ZAKRES PLANU EWALUACJI PROGRAMU FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LUBUSKIEGO 2021-2027.....	6
1.1 Charakterystyka Programu.....	6
1.2 Cel i zakres Planu ewaluacji	12
CZĘŚĆ II. ORGANIZACJA PROCESU EWALUACJI	14
2.1 Opis procesu ewaluacji	14
2.2 Funkcjonalna niezależność i realizacja procesu ewaluacji	16
2.3 Dostęp do danych na potrzeby ewaluacji	16
2.4 Zapewnienie wysokiej jakości ewaluacji.....	18
2.5 Odpowiedni termin realizacji badań ewaluacyjnych.....	19
2.6 Opis działań dotyczących budowy potencjału uczestników procesu ewaluacji.....	19
2.7 Opis strategii rozpowszechniania i wykorzystania wyników procesu ewaluacji.....	21
2.8 Opis zasobów finansowych niezbędnych do realizacji Planu.....	24
CZĘŚĆ III. WYKAZ PLANOWANYCH DO REALIZACJI BADAŃ EWALUACYJNYCH	24

WYKAZ SKRÓTÓW

EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS+	Europejski Fundusz Społeczny Plus
GUS	Główny Urząd Statystyczny
IZ	Instytucja Zarządzająca Programem Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027
JE	Jednostka Ewaluacyjna
KE	Komisja Europejska
KJE	Krajowa Jednostka Ewaluacji
KM	Komitet Monitorujący Program Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027
MFIPR	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
PE	Plan Ewaluacji Programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027
Program	Program Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027
Rozporządzenie nr 2021/1060	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej
SFC2021	Unijny system przesyłania danych dotyczących funduszy unijnych pomiędzy KE a państwami członkowskimi
UE	Unia Europejska
UMWL	Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze
UP	Umowa Partnerstwa
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze
Wytyczne dotyczące ewaluacji	Wytyczne Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczące ewaluacji polityki spójności na lata 2021-2027
Wytyczne dotyczące monitorowania	Wytyczne Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczące monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów na lata 2021-2027
Wytyczne dot. realizacji zasad równościowych	Wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027

WPROWADZENIE

W dniu 30 czerwca 2022 r. Komisja Europejska (KE) przyjęła Umowę Partnerstwa (UP). Instrumentami realizacji UP są krajowe i regionalne programy, które wraz z UP tworzą spójny system dokumentów programowych polityki spójności w perspektywie 2021-2027 w Polsce. UP określa kontekst strategiczny interwencji w wymiarze tematycznym i terytorialnym, wskazuje także oczekiwane rezultaty oraz obowiązujące ramy finansowe i wdrożeniowe. Dokument jest punktem odniesienia dla określenia szczegółowego zakresu programów zarówno krajowych, jak i regionalnych.

Stosownie do art. 44 Rozporządzenia ogólnego w celu poprawy jakości opracowywania programów, instytucje zarządzające przeprowadzają ewaluacje działań pod kątem co najmniej jednego z następujących kryteriów: skuteczności, efektywności, trafności, spójności i unijnej wartości dodanej oraz są zobowiązane do przeprowadzenia do dnia 30 czerwca 2029 r. ewaluacji danego programu pod kątem oceny jego wpływu na realizację określonych celów.

Zgodnie z zapisami Wytycznych do ewaluacji głównym celem działań ewaluacyjnych jest **tworzenie merytorycznych przesłanek dla ulepszania interwencji publicznych realizowanych w ramach polityki spójności** poprzez podnoszenie ich trafności, skuteczności, efektywności i użyteczności w odniesieniu do potrzeb oraz wyzwań społeczności objętych polityką spójności, a także wzrost jej zasięgu oddziaływania i widoczności.

Za zapewnienie ewaluacji programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 na poziomie regionalnym, a także wywiązywanie się z obowiązków w tym zakresie regulowanych prawem europejskim i krajowym, odpowiada IZ. Istotną rolę w systemie odgrywa również Komitet Monitorujący Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 (KM). Zadaniem KM jest m.in. analizowanie i zatwierdzanie planu ewaluacyjnego (i jego zmian) oraz monitorowanie procesu ewaluacji.

Zgodnie z zapisami art. 44 ust. 5 ww. Rozporządzenia, Instytucja Zarządzająca ma obowiązek przedłożyć Plan ewaluacji do KM nie później niż rok po decyzji zatwierdzającej Program.

Plan ewaluacji programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 został opracowany przez IZ na cały okres programowania. Przygotowanie dokumentu zostało oparte na obowiązkach i zaleceniach zawartych m.in. w:

- UP,
- Rozporządzeniu nr 2021/1060¹:
- Wytycznych do ewaluacji²,
- Wytycznych do monitorowania³,
- Wytycznych dot. realizacji zasad równościowych⁴.

Dodatkowo dokumentami pomocniczymi w realizacji procesu ewaluacji są dla IZ dokumenty niższego rzędu (przygotowane przez służby KE), jak np. dokument roboczy z dnia 8 lipca 2021 r. pn. *Performance, monitoring and evaluation of the European Regional Development Fund, the Cohesion Fund and the Just Transition Fund in 2021-2027* oraz, w zakresie EFS+, *Common Indicators Toolbox. Working Document* z października 2021 r.

Plan Ewaluacji Programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 składa się z trzech części:

- Część I – Ramowy zakres planu,
- Część II – Organizacja procesu ewaluacji,
- Część III – Wykaz badań ewaluacyjnych.

Niniejszy dokument opisuje m.in.:

- cele ewaluacji na lata 2021-2027;
- rodzaje ewaluacji planowane do realizacji w ramach Programu;
- system instytucjonalny ewaluacji Programu;
- działania na rzecz budowy potencjału osób uczestniczących w ewaluacji ;
- dostęp do danych na potrzeby ewaluacji;
- sposób wykorzystania i upowszechniania wyników ewaluacji;
- badania przewidziane do realizacji w ramach Programu.

Plan Ewaluacji wyznacza ramy procesu ewaluacji w okresie do końca 2029 roku. Służyć ma on do identyfikacji i zaplanowania wysokiej jakości badań ewaluacyjnych, kluczowych dla właściwej realizacji Programu oraz wskazać efektywne sposoby wykorzystania ich wyników. Zaplanowane przez IZ ewaluacje pozwolą zebrać wnioski na temat oddziaływania Programu na realizację celów społeczno-

---

¹ Rozporządzenie nr 2021/1060

² Wytyczne do ewaluacji

³ Wytyczne do monitorowania

⁴ Wytyczne dot. realizacji zasad równościowych

gospodarczych, a także ukażą wpływ zrealizowanych działań na wdrażanie dokumentów strategicznych na poziomie regionalnym, krajowym oraz unijnym.

Część I. RAMOWY ZAKRES PLANU EWALUACJI PROGRAMU FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LUBUSKIEGO 2021-2027

1.1 Charakterystyka Programu

Program regionalny Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 został przygotowany w oparciu o zapisy art. 21 i 22 Rozporządzenia nr 2021/1060. Interwencja funduszy unijnych w ramach Programu jest regionalną odpowiedzią na cele Komisji Europejskiej ujęte w pakiecie legislacyjnym dla okresu programowania 2021-2027. Proces projektowania programu uwzględnił wytyczne KE dla Polski określone w załączniku D do Sprawozdania krajowego – Polska 2019 (Country Report – Poland 2019) oraz w Sprawozdaniu krajowym – Polska 2020. Logika interwencji, poza uwzględnieniem oczekiwań KE, konsumuje najważniejsze cele krajowe zdefiniowane na poziomie dokumentów strategicznych i planistycznych, w tym przede wszystkim Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), a także z wizją rozwoju przedstawioną w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030. Przede wszystkim jednak Program, łącząc w sobie cele i wyzwania stawiane przez KE, dokumenty szczebla krajowego z kierunkami rozwoju zapisanymi w Strategii Rozwoju Województwa Lubuskiego 2030, uwzględniając deficyty regionu i opierając się na jego potencjałach, daje realne narzędzie realizacji wsparcia odpowiadającego na potrzeby regionu i jego mieszkańek/mieszkańców.

Program został przyjęty przez KE w dniu 7 grudnia 2022 r. Jest programem dwufunduszowym, w ramach którego interwencja będzie realizowana ze środków EFS+ i EFRR. Wsparcie Programu obejmuje działania zdefiniowane w 5 celach polityki (CP) dla polityki spójności na lata 2021-2027, tj.

- CP (1) – Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki wspieraniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej oraz regionalnej łączności cyfrowej
- CP (2) – Bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna i przechodząca w kierunku gospodarki zeroemisyjnej oraz odporna Europa dzięki promowaniu czystej i sprawiedliwej transformacji energetycznej, zielonych i niebieskich

inwestycji, gospodarki o obiegu zamkniętym, łagodzenia zmian klimatu i przystosowania się do nich, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem, oraz zrównoważonej mobilności miejskiej

- CP (3) – Lepiej połączona Europa dzięki zwiększeniu mobilności
- CP (4) – Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych
- CP (5) – Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów oraz inicjatyw lokalnych.

Zakres interwencji w celach polityki wynika z opisu celów szczegółowych określonych w rozporządzeniach kierunkowych dotyczących EFRR i EFS+⁵. Interwencja w ramach Programu będzie realizowana poprzez różne formy finansowania, w tym wsparcie zwrotne i bezzwrotne.

Biorąc pod uwagę wyzwania rozwojowe, jakie stawia Unia Europejska, interwencja w ramach Programu została zaprojektowana tak, aby wybrane cele szczegółowe odpowiadały na zdiagnozowane w regionie problemy, a jednocześnie uwzględniały zalecenia KE. Rozkład alokacji pomiędzy Cele szczegółowe, porządkujące zakres i kierunki wsparcia w ramach Programu, został dokonany w oparciu o wytyczne KE oraz analizę możliwości absorpcji środków w poszczególnych obszarach, a także potrzeby, jakie powinny zostać zaspokojone w wyniku realizacji wsparcia.

---

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1057 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+).

Tabela 1. Plan finansowy FEWL 2021-2027 (EUR) w podziale na cele polityki, priorytety, fundusze oraz cele szczegółowe

Cel Polityki	Priorytet	Fundusz	Cel szczegółowy	Wkład UE (EUR)
CP 1	1. Fundusze Europejskie dla lubuskiej gospodarki	EFRR	CS 1(i) Rozwijanie i wzmocnienie zdolności badawczych i innowacyjnych oraz wykorzystywanie zaawansowanych technologii	26 550 000
			CS 1(ii) Czerpanie korzyści z cyfryzacji dla obywateli, przedsiębiorstw, organizacji badawczych i instytucji publicznych	19 469 259
			CS 1(iii) Wzmocnienie trwałego wzrostu i konkurencyjności MŚP oraz tworzenie miejsc pracy w MŚP, w tym poprzez inwestycje produkcyjne	43 327 035
			CS 1(iv) Rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości	8 000 000
CP 2	2. Fundusze Europejskie na zielony rozwój Lubuskiego	EFRR	CS 2(i) Wspieranie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych	100 612 776
			CS 2(ii) Wspieranie energii odnawialnej zgodnie z dyrektywą (UE) 2018/2001, w tym określonymi w niej kryteriami zrównoważonego rozwoju	20 000 000
			CS 2(iv) Wspieranie przystosowania się do zmiany klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego	17 162 555
			CS 2(v) Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej	21 453 194
			CS 2(vi) Wspieranie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym i gospodarki zasobooszczędnej	10 726 597
			CS 2(vii) Wzmocnienie ochrony i zachowania przyrody, różnorodności biologicznej oraz zielonej infrastruktury, w tym na obszarach miejskich, oraz ograniczanie wszelkich rodzajów zanieczyszczenia	15 017 236
	3. Fundusze Europejskie na rozwój mobilności miejskiej w Lubuskiem	EFRR	CS 2(viii) Wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej jako elementu transformacji w kierunku gospodarki zeroemisyjnej	65 078 372
CP 3	4. Fundusze Europejskie na dostępność komunikacyjną Lubuskiego	EFRR	CS 3(ii) Rozwój i udoskonalanie zrównoważonej, odpornej na zmiany klimatu, inteligentnej i intermodalnej mobilności na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym, w tym poprawa dostępu do TEN-T oraz mobilności transgranicznej	111 646 307
CP 4	5. Fundusze Europejskie na rzecz	EFRR	CS 4(ii) Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości usług sprzyjających włączeniu społecznemu w zakresie kształcenia, szkoleń i uczenia się przez	11 227 893

	zwiększenia dostępności regionalnej infrastruktury społecznej		całe życie poprzez rozwój łatwo dostępnej infrastruktury, w tym poprzez wspieranie odporności w zakresie kształcenia i szkolenia na odległość oraz online	
			CS 4(iii) Wspieranie włączenia społeczno-gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji, w tym osób o szczególnych potrzebach, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne [CS 4(iv) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów, dzięki zintegrowanym działaniom obejmującym usługi mieszkaniowe i usługi społeczne – CS (iv) będzie realizowany, jako komponent CS (iii)]	11 227 893
			CS 4(v) Zapewnianie równego dostępu do opieki zdrowotnej i wspieranie odporności systemów opieki zdrowotnej, w tym podstawowej opieki zdrowotnej, oraz wspieranie przechodzenia od opieki instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej	42 787 663
			CS 4(vi) Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych	8 415 939
6. Fundusze Europejskie na wsparcie obywateli – rynek pracy	EFS+	CS 4(a) Poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej	26 942 625	
			CS 4(d) Wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia	28 952 960
6. Fundusze Europejskie na wsparcie obywateli - edukacja		CS 4(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	77 554 121	
			CS 4(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe	18 145 617

			umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	
	6. Fundusze Europejskie na wsparcie obywateli – włączenie społeczne		CS 4(h) Wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji	35 792 242
			CS 4(i) Wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów	4 000 000
			CS 4(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	28 800 000
			CS 4(l) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	19 000 000
	7. Fundusze Europejskie na rozwój lokalny kierowany przez społeczność	EFS+	CS 4(f) Wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami	3 500 000
			CS 4(g) Wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej	2 629 911
			CS 4(k) Zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej	3 430 678

			CS 4(I) Wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci	3 699 232
CP 5	8. Fundusze Europejskie dla lokalnego lubuskiego	EFRR	CS 5(i) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich	65 284 429
			CS 5(ii) Wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego na poziomie lokalnym, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach innych niż miejskie	27 740 166
PT	9. Pomoc techniczna (EFRR)	EFRR	nd	26 004 083
PT	10. Pomoc techniczna (EFS+)	EFS+	nd	10 662 433
Razem				914 841 216,00

1.2 Cel i zakres Planu ewaluacji

Wraz z rozwojem programów współfinansowanych z funduszy strukturalnych i inwestycyjnych, w krajach UE zaczęły się upowszechniać nowoczesne metody projektowania i zarządzania programami, a także ich ewaluacji. Ewaluacja, inaczej badanie ewaluacyjne, definiowana jest jako proces, którego celem jest oszacowanie jakości i wartości procesu oraz efektów wdrażania interwencji publicznych w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów. Ewaluacja oparta jest na informacjach specjalnie w tym celu zebranych i zinterpretowanych, zgodnie z przyjętą metodologią.

Badania ewaluacyjne interwencji publicznych identyfikują czynniki, które przyczyniły się do sukcesu lub niepowodzenia danych przedsięwzięć, jak również formułują konkluzje, które mogą być przenoszone na inne, analogiczne działania, identyfikują najlepsze praktyki, formułują wnioski dotyczące polityki w zakresie osiągnięcia większej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej regionu.

Celem ewaluacji jest tworzenie merytorycznych przesłanek dla ulepszania interwencji publicznych realizowanych w ramach polityki spójności. Ewaluacja Programu jest zatem prowadzona, aby:

- określić efekty realizacji oraz wpływ realizowanego wsparcia na osiągnięcie celów określonych w strategiach regionalnych, krajowych i unijnych,
- poprawić jakość, skuteczność i efektywność wdrażania Programu oraz usprawnić sposób funkcjonowania instytucji uczestniczących w jego realizacji,
- lepiej odpowiadać na potrzeby (zarówno aktualnych, jak i przyszłych) odbiorczyń/odbiorców Programu (grup docelowych),
- służyć wyjaśnieniu efektów interwencji poprzez identyfikowanie produktów i rezultatów interwencji, w tym zmian wywołanych w grupie docelowej, pozytywnych lub negatywnych efektów ubocznych,
- ustalić mechanizmy, które doprowadziły do zaobserwowanych w wyniku realizacji Programu zmian,
- wspierać wdrażanie interwencji poprzez optymalizację procesów i zasobów wdrażania interwencji, identyfikowanie przyczyn ewentualnych odchyłeń od planu, źródeł opóźnień lub blokad w realizacji interwencji i proponowanie działań korygujących,

- dostarczyć pogłębionych informacji osobom zarządzającym realizacją i wdrażaniem Programu (decydentom), instytucjom odpowiedzialnym za planowanie i wdrażanie wsparcia w poszczególnych priorytetach (IZ/IP, beneficjentom) oraz opinii publicznej.

Proces ewaluacji jest ściśle związany z cyklem wdrażania programu, w ramach którego ewaluacja jest łącznikiem, pozwalającym na stałe doskonalenie polityk, programów i projektów zorientowanych na rozwiązanie problemów społecznych. Jedną z funkcji ewaluacji jest bowiem wzmocnienie procesu uczenia się organizacji. Celem ewaluacji jest również zwiększenie poziomu wiedzy o tym, co działa, a co nie, tak, aby można było odpowiednio szybko podejmować decyzje na temat niezbędnych działań, w oparciu o obiektywną wiedzę i „dowody” dostarczone w ramach badań oraz wyciągać wnioski na temat skuteczności dotychczasowych interwencji.

Szczególnie istotne znaczenie dla wyznaczenia kierunków działań ewaluacyjnych (zarówno w obszarze planowanych badań, jak i budowania potencjału instytucjonalnego) miały wnioski wynikające z dotychczasowych doświadczeń IZ w zakresie ewaluacji programów współfinansowanych z EFRR i EFS w poprzednich perspektywach finansowych, tj. 2007-2013 oraz 2014-2020.

Głównym celem PE jest wskazanie „co, kiedy i jak” powinno być poddane ewaluacji, aby we właściwym czasie dostarczyć odpowiednich informacji użytecznych w procesie wdrażania Programu. Elementem niezbędnym do zapewnienia odpowiedniego poziomu integracji ewaluacji z procesem programowania i wdrażania programów jest funkcjonalny system wykorzystywania wyników ewaluacji, którego opis został zawarty w niniejszym dokumencie.

Proces ewaluacji będzie obejmował również współpracę i wymianę informacji w tym zakresie z instytucjami zaangażowanymi w programowanie i wdrażanie Programu na poziomie krajowym i regionalnym, z partnerami oraz innymi podmiotami działającymi w obszarze ewaluacji. Doskonałym forum wymiany doświadczeń pomiędzy Instytucjami Zarządzającymi prowadzącymi interwencje publiczne i badania ewaluacyjne o zbliżonym zakresie tematycznym jest powołany przez KJE na okres programowania 2021-2027 Zespół sterujący ewaluacją polityki spójności.

IZ będzie również współpracowała z KJE przy przygotowywaniu dokumentów odnoszących się do realizacji procesu ewaluacji polityki spójności w Polsce, a także KE przy ewaluacjach realizowanych z jej inicjatywy.

Część II. ORGANIZACJA PROCESU EWALUACJI

2.1 Opis procesu ewaluacji

Za koordynację procesu ewaluacji Programu odpowiada IZ. W procesie ewaluacji uczestniczą także instytucje, które biorą udział w realizacji Programu (w tym Instytucja Pośrednicząca). Zaangażowani są także beneficjenci projektów, którzy dostarczają informacji na użytek prowadzonych badań ewaluacyjnych. Istotną rolę w systemie odgrywa również KM oraz KJE.

Realizacja planów ewaluacji podlega monitorowaniu przez KJE oraz KM. IZ zobowiązana jest do raportowania raz w roku do KJE z postępów w realizacji planu ewaluacji, tj. z przeprowadzonych w minionym/poprzednim roku badań.

Za przeprowadzanie ewaluacji na poziomie Programu i wypracowanie standardów oraz koordynację działań w zakresie ewaluacji prowadzonych w ramach Programu odpowiedzialny jest Wydział Monitorowania i Ewaluacji w Departamencie Instytucji Zarządzającej, który wykonuje zadania przypisane Jednostce Ewaluacyjnej w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubuskiego. Jednostka Ewaluacyjna w IZ jest jedyną jednostką ewaluacyjną w Programie.

Do podstawowych obowiązków JE należy m.in.:

- koordynacja procesu ewaluacji Programu;
- pozyskiwanie oraz gromadzenie danych z systemu monitorowania Programu niezbędnych dla przeprowadzenia procesu ewaluacji;
- prowadzenie ewaluacji, w tym przygotowanie planu ewaluacji (a także jego aktualizacja) oraz realizacja badań ewaluacyjnych, wynikających z przyjętego planu;
- współpraca z Wydziałami/Departamentami UMWL i instytucjami zaangażowanymi w zarządzanie i wdrażanie Programu w zakresie przeprowadzanych badań ewaluacyjnych;
- współpraca z KJE przy przygotowywaniu dokumentów odnoszących się do realizacji procesu ewaluacji polityki spójności w Polsce;

- współpracę z KJE oraz KE przy ewaluacjach realizowanych z inicjatywy tych podmiotów;
- monitorowanie wykorzystania wyników badań ewaluacyjnych dotyczących Programu;
- upublicznianie wyników ewaluacji Programu;
- przedkładanie instytucjom właściwym dla koordynacji danego programu lub przedmiotu badania informacji o przebiegu i wynikach procesu ewaluacji;
- budowa potencjału ewaluacyjnego, w tym we współpracy z KJE.

JE w trakcie realizacji procesu ewaluacji współpracuje z Instytucją Koordynującą UP, Instytucjami Zarządzającymi programami krajowymi i regionalnymi, Instytucją Pośredniczącą (WUP) oraz ekspertami/ekspertkami zewnętrznymi, beneficjentami i innymi podmiotami mającymi wpływ na proces realizacji i ewaluacji Programu.

Aby zapewnić prawidłową realizację procesu ewaluacji, Instytucja Zarządzająca zapewnia odpowiednie zasoby, w tym w szczególności odpowiedni potencjał kadrowy, finansowy i organizacyjny. Wszystkie oceny (ewaluacje) będą podawane do publicznej wiadomości w całości na stronie internetowej programu.

Do kompetencji właściwego KM w zakresie ewaluacji należy m.in. analiza postępu dokonanego w przeprowadzaniu ewaluacji, syntezy ich wyników i wszelkich działaniach następczych podjętych na ich podstawie. Ponadto, KM zatwierdza plan ewaluacji i wszelkie jego zmiany.

Zgodnie z art. 8 Rozporządzenia nr 2021/1060, w ewaluację Programu zaangażowani są także partnerzy (w tym partnerzy społeczno-gospodarczy i podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie). Osoby reprezentujące partnerów uczestniczą na prawach członka w posiedzeniach i pracach KM.

Ich rola polega m.in. na:

- opiniowaniu i akceptowaniu zapisów zawartych w Planie Ewaluacji lub propozycjach jego aktualizacji, w tym rekomendowaniu obszarów i tematów, które powinny zostać poddane ewaluacji;
- zapoznawaniu się z wynikami ewaluacji oraz stanem wykorzystania przyjętych rekomendacji.

Jednym z obowiązków IZ jest koordynacja zadań w obszarze ewaluacji zarówno EFRR, jak i EFS+. Obowiązek ten realizowany jest poprzez współpracę IZ z KJE w

zakresie planowania ewaluacji (poprzez opiniowanie przez KJE Planu Ewaluacji Programu), zapewnienia bieżącego monitoringu stanu realizacji PE oraz upowszechniania przez KJE wyników badań ewaluacyjnych Programu i wykorzystywania ich do usprawnienia i poprawy jakości programowania polityki spójności.

2.2 Funkcjonalna niezależność i realizacja procesu ewaluacji

Art. 44 ust. 3 Rozporządzenia nr 2021/1060 stanowi, iż „przeprowadzenie ewaluacji powierza się funkcjonalnie niezależnym ekspertom wewnętrznym lub zewnętrznym”. Funkcjonalna niezależność procesu ewaluacji będzie zapewniona w ramach Programu przede wszystkim dzięki właściwemu zaplanowaniu roli i miejsca JE w strukturze instytucjonalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubuskiego, odpowiadającego za wdrażanie Programu. Co do zasady, wszystkie badania ewaluacyjne będą zlecane niezależnym funkcjonalnie podmiotom badawczym. Na obecnym etapie planowania nie przewiduje się realizacji ewaluacji wewnętrznych, jednakże nie są one wykluczone (w wyjątkowych przypadkach) w sytuacji, gdy okaże się, że do ich przeprowadzenia niezbędna jest specjalistyczna wiedza, którą w szczególności posiadają pracownicy/pracownice JE. Dotychczasowe doświadczenie wskazuje, że dzięki odpowiedniej strukturze systemu wdrażania programów i zapewnieniu podziału obowiązków w JE nie występuje zagrożenie dla niezależności procesu ewaluacji. Proces zlecania realizacji badań wykonawcom zewnętrznym jest ściśle określony przepisami prawa powszechnie obowiązującego (Prawo zamówień publicznych), Wytocznymi do ewaluacji oraz przepisami wewnętrznymi IZ (np. zarządzenia Marszałka Województwa Lubuskiego). Z kolei pracownicy/pracownice JE pełnią rolę łącznika i koordynatora pomiędzy przedmiotem oceny a podmiotem oceniającym, dostarczając z jednej strony wiedzy na temat sposobów pomiaru i metod badawczych, a z drugiej zaś – wiedzy na temat logiki interwencji poddawanej ocenie.

2.3 Dostęp do danych na potrzeby ewaluacji

Wymóg dostępności danych jest częścią obowiązku nałożonego na państwa członkowskie przez art. 44 pkt 4 Rozporządzenia nr 2021/1060, zgodnie z którym „Państwo członkowskie lub instytucja zarządzająca zapewniają ustanowienie niezbędnych procedur generowania i zbierania danych koniecznych do przeprowadzenia ewaluacji”.

Doświadczenia z okresu programowania 2014-2020 wskazują, że systematyczne gromadzenie danych do badań ewaluacyjnych znacznie zmniejsza koszt ich wtórnego zbierania. Ewaluator nie musi bowiem m.in. rekonstruować zbiorów danych post factum (np. poprzez realizację badań terenowych). Na potrzeby ewaluacji Programu największe znaczenie w procesie gromadzenia danych ma centralny system teleinformatyczny (CST2021). Za pomocą centralnego systemu informatycznego generowane będą m.in. dane dotyczące projektów, a także poniesione w ich ramach wydatki oraz stopień osiągania wskaźników Programu. Z punktu widzenia części ewaluacji, najważniejsze znaczenie mają zaś dane osobowe uczestników i uczestniczek projektów Programu oraz dane instytucji bezpośrednio objętych wsparciem. Zakres tych danych został określony w *Wytycznych do monitorowania*. Pracownicy/pracownice JE posiadają dostęp do danych gromadzonych w centralnym systemie informatycznym w zakresie zgodnym z rolą ich instytucji w systemie wdrażania i zakresem pełnionych przez nich obowiązków.

Bardzo istotnym źródłem informacji, które mogą być wykorzystywane w procesie ewaluacji są również dane GUS. Dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego jest to Bank Danych Lokalnych.

Na terenie województwa lubuskiego istotnym i bardziej elastycznym wsparciem może służyć Urząd Statystyczny w Zielonej Górze. Na szczególną uwagę zasługuje w tym kontekście stworzona przez GUS internetowa baza STRATEG, umożliwiająca systematyczne monitorowanie polityki rozwoju. Baza ta zawiera informacje na temat wskaźników wykorzystywanych do monitorowania stopnia realizacji strategii obowiązujących w Polsce (na poziomie krajowym, ponadregionalnym i wojewódzkim). Funkcje systemu umożliwiają jego znaczne wykorzystanie do celów ewaluacji, obejmując pracę na danych zawartych w bazie m.in. poprzez: prezentację stanu realizacji danej strategii, grupowanie danych według jednostek samorządu terytorialnego, analizy porównawcze wskaźników (w zależności od zbieranych danych również w podziale na płeć, szeregi czasowe, obszar terytorialny itd.), tworzenie gotowych map, wykresów czy raportów, elastycznie dostosowywanych do potrzeb użytkownika systemu.

W przypadku pojawienia się barier w pozyskiwaniu niezbędnych danych JE będzie na bieżąco reagować, wykorzystując wszelkie dostępne metody, w tym np.

nawiązanie kontaktu z różnymi instytucjami gromadzącymi dane (np. Główny Urząd Statystyczny).

2.4 Zapewnienie wysokiej jakości ewaluacji

Z uwagi na fakt, że przedmiot interwencji EFRR i EFS+ w ramach Programu dotyczy różnych obszarów wsparcia i polityk publicznych, istnieje potrzeba współpracy JE z ekspertami/ekspertkami i zespołami badawczymi z różnych dziedzin, oferującymi umiejętności określone dla specyficznych obszarów, dysponującymi szeroką wiedzą na temat metod i perspektyw badawczych. Jednocześnie, ważnym elementem systemu ewaluacji jest promowanie większej specjalizacji wykonawców badań ewaluacyjnych, poprzez wymaganie od nich udokumentowanej wiedzy i doświadczenia w danej tematyce. Wiedza, umiejętności oraz doświadczenie ewaluatora i zlecającego powinny gwarantować realizację ewaluacji, zgodnie z ustalonym zakresem prac, harmonogramem i budżetem. Ewaluator powinien zachować należytą staranność w prowadzeniu badań, w zbieraniu i analizowaniu danych oraz wnioskowaniu.

Podniesienie jakości procesu ewaluacji dotyczy wszystkich etapów w cyklu badawczym, począwszy od planowania, poprzez zarządzanie badaniem, aż po odbiór i wykorzystanie wyników ewaluacji. Niemniej, najistotniejszym czynnikiem warunkującym jakość procesu ewaluacyjnego jest stosowane podejście metodologiczne. Odpowiednie przygotowanie założeń badawczych pozwala na uzyskanie wiarygodnych i użytecznych informacji o rzeczywistych efektach polityki spójności. Jednocześnie, w celu poprawy jakości ewaluacji Programu, JE gromadzi Karty Oceny Procesu i Wyników Badań Ewaluacyjnych dotyczące badań zleczanych w ramach Programu i przekazuje je do KJE, zgodnie z zapisami *Wytycznych do ewaluacji* (wraz z raportami końcowymi z badań ewaluacyjnych).

Zapewnienie wysokiej jakości badań ewaluacyjnych zostanie zagwarantowane m.in. poprzez:

- dbałość o wysoką jakość merytoryczną treści zamówień na przeprowadzenie badania ewaluacyjnego – precyzyjne i zrozumiałe zdefiniowanie swoich oczekiwań wobec badania ewaluacyjnego w zamówieniu, zarówno jego zakresu, jak i proponowanych narzędzi metodologicznych, zwiększy szansę na zrealizowanie wysokiej jakości badania przez zewnętrznego ewaluatora;

➤ aktywną współpracę z wykonawcami w realizacji ewaluacji zewnętrznych – wsparcie merytoryczne realizowanych badań ewaluacyjnych przez pracowników/pracownice jednostki ewaluacyjnej (poprzez konsultowanie m.in. zakresu badania, narzędzi badawczych, metod analizy danych) pomoże lepiej ukierunkować proces badawczy na osiągnięcie celów stawianych przed ewaluacją.

2.5 Odpowiedni termin realizacji badań ewaluacyjnych

Zaplanowane w niniejszym dokumencie terminy badań co do zasady są realne i uwzględniają charakter interwencji poddawanej ewaluacji. Zgodnie z zapisami Wytocznych do ewaluacji, ewaluacja bieżąca kryteriów i systemu wyboru projektów Programu, zostanie uruchomiona nie później niż dwa lata od decyzji KE o zatwierdzeniu Programu. Ewaluacje wpływu natomiast zostały zaplanowane na tyle późno, aby zapewnić odpowiednio długi czas na wystąpienie oczekiwanych rezultatów, ale równocześnie na tyle wcześnie, by wyniki badania tego typu mogły być wykorzystane w celu poprawy jakości i skuteczności realizacji polityk publicznych, których dotyczy interwencja z EFRR i EFS+.

2.6 Opis działań dotyczących budowy potencjału uczestników procesu ewaluacji

W latach 2014-2020 podjęto szereg działań związanych z budowaniem potencjału ewaluacyjnego w regionie. Utrzymywano współpracę z kluczowymi krajowymi i regionalnymi instytucjami uczestniczącymi w procesie ewaluacji, realizowano działania na rzecz skutecznego planowania i monitorowania realizacji procesu ewaluacji oraz wdrażania rekomendacji w regionie. W celu zwiększania kompetencji w zakresie metodologii badań ewaluacyjnych, pracownicy/pracownice JE brali czynny udział w pracach powołanej przez KJE Grupy Sterującej Ewaluacją, aktywnie współpracowali z ekspertami/ekspertkami zewnętrznymi i przedstawicielami/przedstawicielkami jednostek ewaluacyjnych z innych regionów.

Nowy okres programowania niesie ze sobą potrzebę podejmowania nowych wyzwań w zakresie dalszego rozwoju potencjału ewaluacyjnego regionu.

Kadra

Potencjał instytucjonalny IZ w dużym stopniu oparty jest o potencjał instytucji dotychczas zaangażowanych w realizację wsparcia z EFRR i EFS.

Podstawą sprawnego funkcjonowania ewaluacji jest zapewnienie odpowiedniej kadry jednostek ewaluacyjnych, zdolnej do identyfikacji potrzeb informacyjnych, opracowywania założeń badawczych i przeprowadzenia procesu ewaluacji z wykorzystaniem niezależnych wykonawców badań. *Wytyczne do ewaluacji* wskazują, że do zadań JE w zakresie ewaluacji należy w szczególności zapewnienie odpowiednich zasobów kadrowych i środków finansowych do prowadzenia ewaluacji. Mając na uwadze powyższe, w ramach IZ zapewniona jest odpowiednia liczba etatów w Wydziale Monitorowania i Ewaluacji Departamentu Instytucji Zarządzającej, realizujących zadania poświęcone ewaluacji Programu. Obecnie w tworzenie procesu ewaluacji (kompleksowo) zaangażowane są 3 osoby. Wśród personelu zaangażowanego w proces ewaluacji wszystkie osoby posiadają doświadczenie zdobyte w realizacji badań ewaluacyjnych, doświadczenie pracy w samorządzie oraz znajomość metod i technik badawczych. Personel odpowiedzialny jest za bieżące gromadzenie danych monitoringowych, prowadzenie baz danych, gromadzenie i analizę raportów ewaluacyjnych, realizację zamówień na wykonanie badania ewaluacyjnego, nadzór nad realizacją badań ewaluacyjnych, kontakt z wykonawcami, ocenę narzędzi badawczych i raportów końcowych. Realizując PE, JE zakłada również współpracę wszystkich instytucji zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie Programu, tj. departamenty wdrażające EFRR i EFS+ w ramach struktur UMWL oraz Instytucję Pośredniczącą, tj. WUP. Zarówno pod kątem pozyskiwania danych, uczestnictwa przedstawicieli w badaniach, jak i konsultacjach powstałych wyników badań.

Szkolenia i współpraca zewnętrzna

W celu budowania potencjału ewaluacyjnego IZ będzie uczestniczyć w działaniach o charakterze szkoleniowym, mających na celu rozwijanie kompetencji (dostarczanie i aktualizację wiedzy) pracowników/pracownic JE, odpowiedzialnych za koordynację, zlecenie i odbiór badań ewaluacyjnych. Podejmowane będą również działania w celu zapewnienia tych kompetencji i umiejętności (np. komunikacyjnych, analitycznych, możliwości korzystania z określonych zasobów czy narzędzi), które są niezbędne do efektywnego pełnienia roli JE. Ponadto, utrzymywana będzie współpraca z przedstawicielami i przedstawicielkami regionalnych i krajowych JE, umożliwiającą stałą wymianę pomysłów i doświadczeń z zakresu realizacji badań ewaluacyjnych pod kątem ich późniejszego wdrożenia w województwie.

W celu budowy potencjału ewaluacyjnego pracownicy/pracownice JE będą uczestniczyli w szkoleniach służących pogłębianiu wiedzy z zakresu realizacji procesu ewaluacji w ramach Programu.

W każdym roku będzie dokonywana przez Jednostkę Ewaluacyjną analiza potrzeb, która wskaże aktualne zapotrzebowanie na szkolenia. Ponadto, pracownicy/pracownice JE będą brali udział w bieżących spotkaniach i konferencjach oraz tworzonych grupach tematycznych, dotyczących problematyki ewaluacji, organizowanych przez KJE oraz inne instytucje i podmioty zaangażowane w proces ewaluacji funduszy UE.

2.7 Opis strategii rozpowszechniania i wykorzystania wyników procesu ewaluacji

Dynamiczny rozwój kultury ewaluacyjnej oraz dostępność zasobów i środków na realizację badań ewaluacyjnych skutkowałą dużą liczbą przeprowadzonych badań w okresie poprzedniej perspektywy finansowej na lata 2014-2020. Dzięki temu istnieją dość duże zasoby informacyjne (oczywiście z uwzględnieniem ich aktualności i adekwatności), pozwalające na dokonywanie podsumowań i analiz w określonych obszarach wsparcia oraz porównań podobnych typów interwencji publicznej wykorzystywanych w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego – Lubuskie 2020 i Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027. W okresie realizacji PE podejmowane będą działania zmierzające do poszukiwania nowych metod upowszechniania wyników badań, tak, aby wnioski z nich płynące były jak najbardziej zrozumiałe (w formie i treści) dla różnego typu odbiorców.

Zgodnie z *Wytycznymi do ewaluacji* planowanie rozpowszechniania produktów z badania będzie dostosowywane w pierwszej kolejności do potrzeb i preferencji bezpośrednich użytkowników i użytkowniczek badania. Jest to szczególnie ważne, gdyż nawet najlepiej i najrzetelniej przeprowadzona ewaluacja nie spełnia swojej funkcji, jeśli jej wyniki nie zostaną przekazane właściwym odbiorcom, potencjalnie zainteresowanym ich wykorzystaniem (przede wszystkim odpowiedzialnym za podejmowanie kluczowych decyzji lub działań, będących przedmiotem rekomendacji – adresatom rekomendacji oraz decydentom). Jednocześnie, należy wyraźnie rozróżnić proces upowszechniania od procesu wykorzystania wyników ewaluacji. Upowszechnianie wyników jest zadaniem zamawiającego ewaluację, natomiast

wykorzystywanie to działanie leżące po stronie odbiorców, czyli użytkowników badań.

W celu spełnienia obowiązku upowszechniania wyników ewaluacji, IZ przekazuje KJE wyniki wszystkich badań, a także udostępnia opinii publicznej na stronie internetowej programu wyniki wszystkich ewaluacji zrealizowanych w ramach Programu. IZ dba również o opracowywanie wyników badań na użytek opinii publicznej, przygotowując krótkie informacje, notatki oraz komunikaty dla szerokiego grona odbiorców. Dobrą praktyką jest także przekazywanie wyników w formie syntetycznych wniosków i rekomendacji bezpośrednio do podmiotów odpowiedzialnych za zarządzanie obszarami będącymi przedmiotem oceny. Wyniki badań ewaluacyjnych, realizowanych w ramach Programu (a w szczególności wpływające z nich wnioski i rekomendacje), będą wykorzystywane w celu wspomagania podjęcia decyzji odnośnie realizacji i kształtu interwencji Programu, przeprowadzenia ewentualnych zmian usprawniających w ramach realizowanej interwencji, dostarczenia dowodów służących projektowaniu i wdrażaniu EFRR i EFS+, a także ocenie efektów realizacji Programu.

W celu lepszego zoperacjonalizowania procesu wdrażania rekomendacji z badań ewaluacyjnych w ramach polityki spójności w dalszym ciągu funkcjonować będzie System Wdrażania Rekomendacji (SWR), opisany w *Wytycznych do ewaluacji*. Zgodnie z jego zasadami, do zadań JE należeć będzie podjęcie decyzji o nadaniu statusu zatwierdzenia wszystkim rekomendacjom ze zleczanych przez nią badań (rekomendacja zatwierdzona w całości, rekomendacja zatwierdzona częściowo, rekomendacja odrzucona). Jednostki ewaluacyjne są również odpowiedzialne za monitorowanie stanu wdrożenia rekomendacji, którym w ramach SWR została nadana klasa rekomendacji programowych. Ponadto, IZ przekazuje do KJE propozycje rekomendacji horyzontalnych, a także opiniuje rekomendacje horyzontalne opracowane przez inne JE.

Każdy raport z ewaluacji może służyć do poprawy stosowanych w ramach Programu rozwiązań, dotyczących zarówno wdrażania danej interwencji, jak i poprawy procesu ewaluacji oraz może być wykorzystany przy planowaniu kolejnych działań związanych z programowaniem nowej perspektywy finansowej.

Metody komunikacji wyników ewaluacji

W latach 2014-2020 rozpowszechnienie wiedzy i informacji na temat ewaluacji RPO-L2020 w województwie lubuskim było realizowane poprzez takie działania, jak: publikację wyników ewaluacji na stronie poświęconej programowi, publikacja danych, udział w różnych inicjatywach związanych z realizacją procesu ewaluacji w regionie i kraju (m.in. konferencje, spotkania, szkolenia). W nowej perspektywie konieczne jest podjęcie działań ukierunkowanych nie tylko na dostosowanie zakresu realizowanych badań do potrzeb odbiorców, ale również przekazanie zdobytej wiedzy we właściwej formie. Działania na rzecz komunikacji (upowszechnienia) wyników ewaluacji realizowane będą w formie narzędzi przedstawionych w poniższej tabeli.

Narzędzie	Opis sposobu wykorzystania narzędzia	Główni adresaci
Strona internetowa Programu	Strona internetowa Programu będzie zawierać w czytelnym miejscu odnośnik do podstrony o ewaluacji. W aktualnościach na bieżąco pojawiać się będą informacje o: <ul style="list-style-type: none"> aktualnościach przedstawiających wszystkie zdarzenia związane z ewaluacją; rozpoczęciu badania ewaluacyjnego; przebiegu badania ewaluacyjnego; każdym powstałym raporcie. 	Aktualni i potencjalni beneficjenci, osoby zainteresowane realizacją ewaluacji Programu
Podstrony dot. ewaluacji na stronie Programu	Podstrony zawierać będą co najmniej: <ul style="list-style-type: none"> plan badań ewaluacyjnych na cały okres programowania oraz jego aktualizacje; raporty końcowe z badań ewaluacyjnych, a także, tam gdzie to możliwe, zestawienia danych, bazy, prezentacje i materiały informacyjne. 	Aktualni i potencjalni beneficjenci, osoby zainteresowane realizacją i ewaluacją Programu
Media społecznościowe	Przy realizacji niektórych badań ewaluacyjnych Wykonawcy mogą zostać zobligowani do przygotowania kilku/kilkunastostronicowych broszur informacyjnych prezentujących najważniejsze wyniki badania oraz skrócone opisy studiów przypadku (dobrych praktyk). Broszury te będą następnie upowszechniane za pośrednictwem mediów społecznościowych (Facebook).	Mieszkańcy/mieszkańki województwa, urzędnicy/urzędniczki, przedsiębiorcy/przedsiębiorczynie, przedstawiciele/przedstawicielki NGOs, beneficjentów itp.
Prasa	W wyniku realizacji badań ewaluacyjnych Wykonawca każdorazowo zostanie zobligowany do przygotowania informacji prasowej na temat badania, prezentującej założenia metodologiczne, najważniejsze jego wyniki oraz skrócone opisy dobrych praktyk. Informacje te będą następnie upowszechniane za pośrednictwem pisma	Mieszkańcy/mieszkańki województwa, urzędnicy/urzędniczki, przedsiębiorcy/przedsiębiorczynie, przedstawiciele/przedstawicielki

	samorządowego Nasza Lubuska wydawanego przez UMWL.	NGOs, beneficjentów itp.
--	--	--------------------------

2.8 Opis zasobów finansowych niezbędnych do realizacji Planu

Źródłem finansowania ewaluacji są środki Pomocy Technicznej w ramach Programu oraz środki z budżetu samorządu województwa lubuskiego. Szacowane kwoty przeznaczone na poszczególne badania ewaluacyjne, przedstawione w Rozdziale 3, uwzględniają dostępną w ramach Programu alokację na realizację zadań w obszarze ewaluacji.

W przypadku ewaluacji zewnętrznych, wybór podmiotów przeprowadzających ewaluację (ewaluatorów zewnętrznych) odbywać się będzie w procedurze zgodnej z ustawą z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych. W zakresie wyboru wykonawców zgodnie z ww. procedurą Wydział Monitorowania i Ewaluacji Departamentu Instytucji Zarządzającej będzie ściśle współpracować z Wydziałem Zamówień Publicznych Departamentu Administracyjno-Gospodarczego w UMWL. Działania na rzecz upowszechnienia wyników ewaluacji, obejmujące umieszczanie niezbędnych informacji dotyczących ewaluacji/raportów końcowych z badań etc. na stronie internetowej IZ, nie wiążą się z ponoszeniem bezpośrednich kosztów. Ewentualne opracowanie i wydruk broszur informacyjnych z badania ewaluacyjnego zostanie zlecone Wykonawcom badań, a powstałe koszty zostaną ujęte w ramach kosztów realizacji danego badania.

Część III. WYKAZ PLANOWANYCH DO REALIZACJI BADAŃ EWALUACYJNYCH

Zestawienie planowanych badań ewaluacyjnych jest zasadniczym elementem niniejszego Planu. Należy zauważyć, że ich ilość wynika z określonej w ramach Programu wartości wskaźnika dot. zrealizowanych ewaluacji, w ramach którego zaplanowano wykonanie 10 badań ewaluacyjnych. Dodatkowo w ramach wskaźnika ujęto również 2 analizy/badania/ekspertyzy, które nie są powiązane bezpośrednio z niniejszym Planem.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że opracowany ramowy wykaz ewaluacji stanowi indykatywną listę przewidzianych do realizacji badań, która będzie podlegać modyfikacjom, w związku z określonymi wyzwaniami związanymi z wdrażaniem Programu i identyfikowanymi potrzebami informacyjnymi IZ. Tabela zawiera listę badań, które wynikają wprost z zapisów dokumentów nadrzędnych i są obowiązkowe

do przeprowadzenia oraz badań, których realizacja wynika z aktualnych potrzeb informacyjnych IZ (które były możliwe do zdefiniowania na etapie przygotowywania niniejszego Planu), a ich przeprowadzenie wydaje się być istotne dla właściwej realizacji Programu.

W trakcie wdrażania Programu mogą pojawiać się nowe tematy badań, zaś niektóre spośród zaplanowanych tematów badań mogą ulec dezaktualizacji, co może spowodować, że ich realizacja nie będzie już konieczna. Wobec powyższego, przedstawiona lista badań będzie monitorowana przez IZ Programu oraz poddawana co najmniej raz w roku aktualizacji (zgodnie z *Wytycznymi do ewaluacji*). Wszystkie zmiany PE będą przedstawiane do analizy i zatwierdzenia członkom/członkiniom KM na posiedzeniu lub w trybie obiegowym. Zaktualizowany PE będzie, niezwłocznie po zatwierdzeniu przez KM, publikowany przez IZ na stronie internetowej programu, a także przekazywany do KJE, która upubliczni ww. dokument na głównej stronie internetowej poświęconej ewaluacji polityki spójności w Polsce.

W związku z tym, że Plan nie stanowi listy zamkniętej, JE może przeprowadzać również badania *ad hoc* (nieujęte w Planie). Badania te nie są włączane do listy planowanych ewaluacji w ramach corocznej aktualizacji Planu.

Całkowity szacowany budżet planowanych badań ewaluacyjnych zawartych w niniejszym dokumencie wynosi blisko 1,4 mln zł. Należy jednak zaznaczyć, że wartość ta stanowi jedynie szacunek opierający się na dotychczasowych doświadczeniach IZ w realizacji podobnych przedsięwzięć, a zatem ostateczny koszt każdego z badań może różnić się od zaplanowanych obecnie wydatków (zwłaszcza, że wybór Wykonawcy każdorazowo odbywa się w procedurze zamówienia publicznego).

Szczegółowe informacje zawarte w ramowym planie badań ewaluacyjnych dotyczą:

- tematyki badania,
- głównego celu ewaluacji,
- uzasadnienie realizacji badania,
- głównych pytań/obszarów badawczych,
- zarysu metodyki badania,
- zakresu danych,
- planowanych kosztów ewaluacji,

- terminu realizacji badania (rozpoczęcia i zakończenia).

Należy również zaznaczyć, że wszystkie informacje dotyczące danego badania ewaluacyjnego wskazanego w poniższej tabeli zostaną rozbudowane i doprecyzowane bezpośrednio w momencie przygotowywania opisu przedmiotu zamówienia, na podstawie którego Wykonawca będzie zobligowany do opracowania stosownej metodyki ewaluacji.

Jednocześnie IZ uczestniczyć będzie w procesie ewaluacji na poziomie UP, poprzez współpracę z KJE podczas realizacji badań horyzontalnych.

Zgodnie z zapisami projektu Planu ewaluacji UP na lata 2021-2027, opracowywanego przez KJE, wśród zaplanowanych badań ewaluacyjnych są m.in. Ewaluacja realizacji zasady partnerstwa w perspektywie 2021-2027, Ewaluacja wdrażania zasad równościowych w PS 2021-2027 i Ewaluacja stosowania Karty Praw Podstawowych w ramach wdrażania programów PS 2021-2027.

Realizacja ewaluacji na poziomie KJE umożliwiła rezygnację Jednostek Ewaluacyjnych funkcjonujących na poziomie IZ z przeprowadzenia podobnych badań. Ważnym elementem ww. podejścia jest to, że wyniki zrealizowanych badań, dzięki przyjętej metodyce, pozwolą na ich porównanie pomiędzy regionami.

Zgodnie z zapisami programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 oraz Wytycznych dot. realizacji zasad równościowych, w związku z wymogami Komisji Europejskiej, w strukturze IZ w Departamencie Instytucji Zarządzającej wyłoniono samodzielne stanowisko urzędnicze: Koordynatora/Koordynatorki Zasad Równościowych i Karty Praw Podstawowych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027. Do zadań na powyższym stanowisku należy m.in. przygotowanie, zlecenie badań lub analiz dotyczących zasad równościowych i KPP.

Tabela: Lista badań planowanych do zrealizowania na podstawie planu ewaluacji na lata 2021-2027

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania
1.	Ewaluacja kryteriów oraz systemu wyboru projektów w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027	Celem badania jest ocena przyjętego systemu wyboru projektów, w tym kryteriów dla programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego. Istotnym elementem analizy jest również ocena kryteriów oraz procesu oceny i wyboru projektów z punktu widzenia realizacji wskaźników ram wykonania (jak również wpływ kryteriów oraz procesu naboru na strukturę i dynamikę wydatkowania środków finansowych).	Konieczność realizacji badania wynika z zapisów Wytycznych dotyczących ewaluacji polityki spójności na lata 2021-2027.	1. Obszar oceny systemu oraz procesu oceny i wyboru projektów pod kątem: * prawidłowości rozplanowania konkursów (z uwzględnieniem czynników zewnętrznych niezależnych od IZ), * transparentności i bezstronności systemu oceny i wyboru projektów, * zdolności systemu do zapewnienia odpowiedniego poziomu komplementarności projektów, * funkcjonalności systemów informatycznych wspierających proces wyboru projektów. 2. Obszar oceny sposobu sformułowania kryteriów wyboru projektów pod kątem:	Planowane do wykorzystania metody/techniki badawcze: analiza desk research, wywiady indywidualne (IDI/TDI) z przedstawicielami/przedstawicielkami IZ oraz KM, wywiady kwestionariuszowe z wnioskodawcami, analiza SWOT	Dane wtórne (w tym co najmniej dokumenty programowe, protokoły z posiedzeń KM). Dane pierwotne pozyskane przez ewaluatora w wyniku badania (w tym informacje od pracowników/pracownic przeprowadzających ocenę formalną projektów, pracowników/pracownic UMWL uczestniczących w pracach Komisji Oceny Projektów, ekspertów/ekspertek zewnętrznych, przedstawicieli/przedstawicielek	70 000	III-IV kwartał 2024 r.

⁶ Zakres każdego badania będzie konsultowany z Koordynatorem/Koordynatorką Zasad Równościowych i Karty Praw Podstawowych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 pod kątem skutków interwencji dla osób z niepełnosprawnościami, kobiet i mężczyzn oraz innych grup docelowych wsparcia. W przypadku zdiagnozowania potrzeb w tym zakresie zostaną postawione dodatkowe pytania badawcze.

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania
				<p>* obiektywności, * mierzalności (weryfikowalności), * jednoznaczności i precyzyjności, * poprawności merytorycznej.</p> <p>3. Obszar oceny skuteczności systemu kryteriów wyboru projektów pod kątem: * spójności kryteriów z założeniami i celami programu (w tym wskaźniki realizacji ram wykonania), * adekwatności znaczenia (wyrażonego w odpowiedniej punktacji) przypisanego danemu kryterium z punktu widzenia celów programu (w tym założeń ram wykonania), * istotności kryteriów, * zdolności kryteriów do wyboru projektów innowacyjnych, * spójności z zasadami realizacji polityk horyzontalnych, * zdolności kryteriów do wyboru projektów wpisujących się w</p>		partnerów gospodarczych oraz społeczeństwa obywatelskiego, pracowników/pracownic IP oraz potencjalnych beneficjentów).		

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania
				inteligentne specjalizacje regionalne.				
2.	Ocena wsparcia EFS+ na uzyskane wartości wskaźników rezultatu długoterminowego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 – I pomiar	Głównym celem badania jest pomiar i ocena wsparcia udzielonego w ramach EFS+ na uzyskane wartości wskaźników rezultatu długoterminowego określonych w Programie.	Konieczność realizacji badania wynika z zapisów Wytycznych dot. monitorowania oraz załącznika nr I do rozporządzenia EFS+.	Badanie będzie dotyczyło wyliczenia wartości wskaźników rezultatu długoterminowego, w tym: 1. Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu 2. Liczba szkół i placówek systemu oświaty, w których dzięki wsparciu EFS+ świadczone są usługi asystenckie 6 miesięcy po zakończeniu projektu 3. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w postaci staży uczniowskich, uczestniczących w kształceniu lub pracujących 6 miesięcy od ukończenia nauki 4. Liczba szkół i placówek systemu oświaty, w których dzięki wsparciu EFS+ świadczone są usługi asystenckie 6 miesięcy po zakończeniu projektu 5. Liczba miejsc wychowania	Planowane do wykorzystania metody/techniki badawcze: analiza desk research, wywiady CATI/CAWI z uczestnikami/uczestniczkami projektów, wywiady indywidualne (IDI/TDI).	Dane wtórne (w tym co najmniej dokumenty programowe, a także publikacje (w tym raporty z wcześniejszych badań ewaluacyjnych) i dane statystyczne. Dane pierwotne pozyskane przez ewaluatora w wyniku badania (w tym informacje od uczestników/uczestniczek projektów, przedstawicieli/przedstawicielek beneficjentów.	100 000	2025

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania	
				<p>przedszkolnego, które funkcjonują przez co najmniej 24 miesiące po zakończeniu projektu</p> <p>6. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, 6 miesięcy po opuszczeniu programu</p> <p>7. Liczba lokalnych ośrodków kształcenia osób dorosłych funkcjonujących 12 miesięcy po zakończeniu projektu</p> <p>Dobór wskaźników do badania będzie wynikał z etapu wdrażania Programu i dostępności danych.</p>					
3.	Ocena wpływu wsparcia Programu na rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności regionu oraz wsparcie pracowników firm	Głównym celem ewaluacji jest dokonanie oceny wpływu programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 na rozwój przedsiębiorczości i innowacyjności przedsiębiorstw w regionie, w szczególności poprzez ocenę realizacji Celu Polityki 1 wdrażanego w ramach EFRR oraz Działania 6.3 w ramach	Realizacja badania wynika z potrzeby IZ dotyczącej oceny wdrażania dotychczasowych działań w obszarze przedsiębiorczości, rozwoju badań i innowacji oraz wsparcia w zakładaniu działalności gospodarczej. Badanie pozwoli ocenić jakość dotychczas wdrażanych działań oraz podjąć ewentualne środki	<p>1. Obszar oceny użyteczności, skuteczności i trafności interwencji dotychczas realizowanych w ramach FEWL 2021-2027 w kontekście potrzeb i problemów sektora przedsiębiorstw.</p> <p>2. Obszar oceny jakości oferowanego w ramach Programu wsparcia w obszarze rozwoju przedsiębiorczości i innowacji w regionie, a także identyfikacja</p>	Planowane do wykorzystania metody/techniki badawcze: analiza danych zastanych, wywiady pogłębionych z przedstawicielami/predstawicielkami IZ oraz IP, wywiady telefoniczne z przedstawicielami/predstawicielkami beneficjentów zrealizowanych	Dane wtórne (w tym co najmniej dokumenty programowe i strategiczne, dane pochodzące ze statystyki publicznej). Dane pierwotne pozyskane przez ewaluatora w wyniku badania (w tym informacje od przedstawicieli/przedstawicielek	200 000	2026	

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania
		Celu Polityki 4 wdrażanego w ramach EFS+. Elementem analizy będzie również ocena wsparcia przedsiębiorstw z wykorzystaniem instrumentów zwrotnych.	zaradcze mające na celu efektywniejsze wdrażanie interwencji. Wypracowane w ramach badania rekomendacje będą stanowić również podstawę do planowania dalszych działań w ww. obszarach.	czynników decydujących o jego skuteczności. 3. Obszar analizy wsparcia realizowanego z wykorzystaniem instrumentów zwrotnych.	projektów, analizy makroekonomiczne , ankieta CAWI/CATI z ostatecznymi odbiorcami wsparcia, tj. przedsiębiorstwami, które skorzystały z instrumentów oferowanych przez pośredników finansowych dokapitalizowanych środkami Programu, panel ekspertów/ekspertek.	beneficjentów, pracowników/pracownic IZ/IP, ekspertów/ekspertek zewnętrznych).		
4.	Ocena wpływu wsparcia Programu na wzrost spójności społecznej oraz zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego	Głównym celem ewaluacji jest dokonanie oceny wpływu programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 na wzrost spójności społecznej oraz zmniejszenie poziomu wykluczenia społecznego w regionie, w szczególności poprzez ocenę realizacji celów szczegółowych dotyczących obszaru aktywnej integracji, usług społecznych,	Realizacja badania wynika z potrzeby IZ dotyczącej oceny wdrażania dotychczasowych działań w obszarze aktywnej integracji usług społecznych, ekonomii społecznej i rynku pracy. Wypracowane w ramach badania rekomendacje będą stanowić również podstawę do planowania dalszych działań w ww. obszarach.	Badanie będzie dotyczyło oceny wdrażanej interwencji w czterech obszarach: 1. Aktywnej integracji. 2. Usług społecznych. 3. Rynku pracy. 4. Ekonomii społecznej.	Planowane do wykorzystania metody/techniki badawcze: analiza danych zastanych, wywiady pogłębionych z przedstawicielami/przedstawicielkami IZ, IP oraz ekspertami w badanych obszarach, wywiady telefoniczne z przedstawicielami/p	Dane wtórne (w tym co najmniej dokumenty programowe i strategiczne, dane pochodzące ze statystyki publicznej). Dane pierwotne pozyskane przez ewaluatora w wyniku badania (w tym informacje od przedstawicieli/przedstawicierek beneficjentów,	200 000	2026

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania
		ekonomii społecznej oraz rynku pracy finansowanych z EFS+ oraz EFRR.	Badanie pozwoli ocenić jakość wdrażanych działań oraz podjąć ewentualne środki zaradcze mające na celu efektywniejsze wdrażanie interwencji.		rzedstawicielkami beneficjentów zrealizowanych projektów, ankieta CAWI/CATI z uczestnikami/uczestniczkami projektów, panel ekspertów/ekspertek.	pracowników/pracownic IZ/IP, ekspertów zewnętrznych, uczestników/uczestniczek projektów). Badanie będzie dotyczyło następujących CS: 1. EFS+: (a), (h), (i), (k), (l); 2. EFRR: 4.3		
5.	Ocena skuteczności działań podejmowanych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 na zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii i poprawę efektywności energetycznej oraz przystosowanie do zmian klimatu.	Głównym celem badania jest ocena dotychczasowych efektów wsparcia udzielonego w ramach CP 2 Programu, zarówno tych zamierzonych, jak i niezaplanowanych. W ramach badania zostanie sprawdzona skuteczność wsparcia w obszarze efektywności energetycznej, w zakresie poprawy jakości powietrza (redukcji emisji gazów cieplarniowych) oraz przystosowania się do zmiany klimatu i zapobieganiu ryzyku	Interwencja w szeroko rozumianym obszarze środowiskowo-klimatycznym jest podejmowana w Programie ramach Celu Polityki 2 i sześciu celów szczegółowych (cs). Z punktu widzenia prowadzonej ewaluacji istotne są cele oraz założenia interwencji realizowanej w ramach poszczególnych działań. Badanie pozwoli na ocenę dotychczasowych efektów wsparcia udzielonego w ramach CP 2, zarówno tych zamierzonych, jak i niezaplanowanych. W jego ramach zostanie	1. Obszar oceny efektywności i skuteczności dotychczas udzielonego wsparcia w ramach CP 2. 2. Obszar oceny wpływu realizowanej interwencji na poprawę stanu środowiska oraz stopnia przystosowania się do zmian klimatu.	Planowane do wykorzystania metody/techniki badawcze: analiza danych zastanych, w tym dokumentacji programowej, ankiety CAWI/CATI z przedstawicielami/p przedstawicielkami beneficjentów, wywiady indywidualne/telefoniczne z przedstawicielami/p przedstawicielkami IZ, wywiad grupowy (FGI), panel ekspertów/ekspertek.	Dane wtórne (w tym co najmniej dokumenty programowe, a także publikacje (w tym raporty z wcześniejszych badań ewaluacyjnych) i dane statystyczne dotyczące obszarów objętych wsparciem, w tym dane na temat działań służących efektywności energetycznej i budowaniu gospodarki niskoemisyjnej w regionie,	150 000	2026

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania
		związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami. Zostaną wskazane czynniki, które przyczyniły się do realizacji celów oraz bariery, które utrudniły osiągnięcie zamierzonych w Programie efektów.	sprawdzona skuteczność i efektywność wsparcia, a także zostaną wskazane czynniki, które przyczyniły się do realizacji celów oraz bariery, które utrudniły osiągnięcie zamierzonych efektów. Analiza wskaże m.in., jakie ewentualne działania należy podjąć, by przeciwdziałać ewentualnym ograniczeniom/barierom rozwoju niskoemisyjnej, wspierającej ochronę środowiska gospodarki oraz budowaniu regionu odpornego na zmiany klimatu i zapobieganiu ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami.			finansowanych z innych programów. Dane pierwotne pozyskane przez ewaluatora w wyniku badania (w tym informacje od przedstawicieli/przedstawicielek beneficjentów, pracowników/pracownic IZ, ekspertów zewnętrznych).		
6.	Ocena wpływu wsparcia Programu na wzrost dostępu do wysokiej jakości kształcenia, szkolenia i uczenia się przez całe życie	Głównym celem ewaluacji jest dokonanie oceny wpływu programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 na wzrost w regionie dostępu do wysokiej jakości kształcenia, szkolenia i możliwości	Realizacja badania wynika z potrzeby IZ dotyczącej oceny wdrażania dotychczasowych działań w obszarze edukacji i uczenia się przez całe życie. Wypracowane w ramach badania rekomendacje będą stanowić również	Badanie będzie dotyczyło oceny wdrażanej interwencji w trzech obszarach: 1. Edukacji (przedszkolnej, ogólnej, zawodowej). 2. Uczenia się przez całe życie (edukacja dorosłych). 3. Edukacji włączającej.	Planowane do wykorzystania metody/techniki badawcze: analiza danych zastanych, wywiady pogłębione z przedstawicielami/przedstawicielkami IZ oraz ekspertami/ekspert	Dane wtórne (w tym co najmniej dokumenty programowe i strategiczne, dane pochodzące ze statystyki publicznej). Dane pierwotne pozyskane przez ewaluatora w wyniku	200 000	2027

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania
		uczenia się przez całe życie.	podstawę do planowania dalszych działań w ww. obszarach. Badanie pozwoli ocenić jakość wdrażanych działań oraz podjąć ewentualne środki zaradcze mające na celu efektywniejsze wdrażanie interwencji		kami w badanych obszarach, wywiady telefoniczne z przedstawicielami/przedstawicielkami beneficjentów zrealizowanych projektów, ankieta CAWI/CATI z uczestnikami/uczestniczkami projektów, panel ekspertów/ekspertek.	badania (w tym informacje od przedstawicieli/przedstawicielek beneficjentów, pracowników/pracownic IZ/IP, ekspertów zewnętrznych, uczestników/uczestniczek projektów). Badanie będzie dotyczyło następujących CS: 1. EFS+: (f), (g) 2. EFRR: 4.2		
7.	Ewaluacja podsumowująca efekty wdrażania programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027	Głównym celem ewaluacji jest ocena systemu realizacji FEWL 2021-2027 oraz dotychczasowych efektów wdrażania Programu. Badanie stanowi kompleksowy przegląd realizacji celów Programu oraz odpowiadających im wskaźników. Będzie stanowiło podstawę do projektowania perspektywy 2027+.	Działania podejmowane w ramach realizacji programu regionalnego służą zwiększeniu konkurencyjności lubuskiej gospodarki, wspieraniu spójności społecznej i terytorialnej, a także poprawie efektywności administracji publicznej. Niniejsza ewaluacja posłuży do określenia, w jakim stopniu udało się osiągnąć zakładane w ramach FEWL 2021-2027 cele oraz pomoże ukazać,	Badanie obejmie m.in. analizę elementów systemu realizacji FEWL 2021-2027, w tym ocenę wsparcia realizowanego na obszarach wiejskich. Przeprowadzone analizy pozwolą na udzielenie odpowiedzi w zakresie uzyskanych efektów wsparcia w odniesieniu do poszczególnych celów polityki Programu oraz jego wpływu na zmiany sytuacji społeczno-gospodarczej regionu w kontekście wskaźników.	Planowane do wykorzystania metody/techniki badawcze to m.in.: analiza danych źródłowych (Desk Research), ankiety CAWI/CATI z przedstawicielami/przedstawicielkami Beneficjentów na reprezentowanej próbie badawczej, telefoniczne wywiady indywidualne (TDI), analizy	Dane wtórne (w tym co najmniej dokumenty programowe i strategiczne, dane pochodzące ze statystyki publicznej i inne, istotne z punktu widzenia tematyki badania, w tym źródła internetowe, analiza badań ewaluacyjnych zrealizowanych na poziomie krajowym i regionalnym w badanym obszarze).	200 000	2027

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania
			jak zmieniły się warunki zewnętrzne towarzyszące wdrażanej interwencji, a także na ile skuteczny w realizacji swoich celów okazał się system instytucjonalny wsparcia. Realizacja badania pozwoli także na zobrazowanie całościowego systemu wdrażanego Programu oraz uzyskanych w wyniku jego realizacji efektów. Wnioski zostaną wykorzystane do usprawnienia projektowania środków unijnych w ramach kolejnej perspektywy finansowej 2027+.		porównawcze (benchmarking).	Dane pierwotne pozyskane przez ewaluatora w wyniku badania (w tym informacje od przedstawicieli/przedstawicielek beneficjentów, pracowników/pracownic IZ/IP, ekspertów/ekspertek zewnętrznych).		
8.	Ocena wpływu zastosowanych w Programie narzędzi terytorialnych na rozwój lokalny	Głównym celem badania jest kompleksowa ocena realizacji Programu z wykorzystaniem narzędzi terytorialnych, takich jak zintegrowane inwestycje terytorialne (ZIT) oraz inne instrumenty terytorialne (IIT) w województwie lubuskim.	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT, ang. Integrated Territorial Investment) to narzędzie stworzone przez Komisję Europejską (KE) już w okresie 2014-2020 w celu skuteczniejszego i efektywniejszego realizowania programów operacyjnych (zwłaszcza w kontekście osiągnięcia	1. Obszar oceny modelu budowania kultury współpracy i partnerstwa samorządów lokalnych oraz zwiększenia ich kompetencji do procesu zarządzania rozwojem obszaru. 2. Obszar oceny dotychczasowych efektów wdrażania wsparcia w	Planowane do wykorzystania metody/techniki badawcze: desk research, benchmarking, wywiady IDI z przedstawicielami/przedstawicielkami IZ, ankiety CAWI/CATI z przedstawicielami/p	Dane wtórne (w tym co najmniej dokumenty programowe i strategiczne, wytyczne, dane pochodzące ze statystyki publicznej). Dane pierwotne pozyskane przez ewaluatora w wyniku	100 000	2028

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania
			celów strategii Europa 2020). Wykorzystując doświadczenie z wdrażania RPO-L2020, IZ zaprogramowała na lata 2021-2027 wymiar terytorialny przekrojowo w wielu obszarach. W ramach FEWL 2021-2027 zaplanowano realizację np. takich narzędzi, jak ZIT oraz innych instrumentów terytorialnych w postaci GPR czy też Partnerstw JST. Biorąc pod uwagę zmianę wdrażania wymiaru terytorialnego w odniesieniu do dotychczasowej realizacji wsparcia, zasadnym wydaje się weryfikacja zaprojektowanego sposobu wdrażania zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego w ramach instrumentów oraz ocena skuteczności realizacji przyjętych w ramach FEWL 2021-2027 założeń.	ramach działań rewitalizacyjnych.	rzedstawicielkami wnioskodawców i beneficjentów, panel ekspertów/ekspertek i studia przypadku.	badania (w tym informacje od przedstawicieli/przedstawicielek beneficjentów, pracowników/pracownic IZ, ekspertów/ekspertek zewnętrznych).		
9.	Ewaluacja instrumentu RLKS w ramach	Głównym celem badania jest kompleksowa ocena realizacji Programu z	Uzupełnieniem wymiaru terytorialnego (oprócz ZIT i IIT) w ramach FEWL	1. Obszar oceny funkcjonowania instrumentu RLKS	Planowane do wykorzystania metody/techniki	Dane wtórne (w tym co najmniej dokumenty	70 000	2028

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania
	programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027	wykorzystaniem w województwie lubuskim instrumentu pn. rozwój lokalny kierowany przez społeczność (RLKS).	2021-2027 jest realizacja instrumentu RLKS. Biorąc pod uwagę zmianę wdrażania wymiaru terytorialnego w odniesieniu do dotychczasowej realizacji wsparcia, zasadnym wydaje się weryfikacja zaprojektowanego sposobu wdrażania zintegrowanego podejścia do rozwoju terytorialnego w ramach instrumentów oraz ocena skuteczności realizacji przyjętych w ramach FEWL 2021-2027 założeń.	przyjętego w ramach Programu.	badawcze: desk research, benchmarking, wywiady IDI z przedstawicielami/p rzedstawicielkami IZ oraz z przedstawicielami/p rzedstawicielkami LGD, badania fokusowe z wybranymi celowo LGD (z liderami/liderkami lokalnymi, przedsiębiorcami/pr zedsiębiorczyniami, mieszkańcami/mies zkankami i przedstawicielami/p rzedstawicielkami LGD), ankiety CAWI/CATI z przedstawicielami/p rzedstawicielkami wnioskodawców i beneficjentów, panel ekspertów/eksperte k i studia przypadku.	programowe i strategiczne, wytyczne, dane pochodzące ze statystyki publicznej). Dane pierwotne pozyskane przez ewaluatora w wyniku badania (w tym informacje od przedstawicieli/przed stawicielek beneficjentów, pracowników/pracow nic IZ/LGD, ekspertów/ekspertek zewnętrznych).		
10.	Ocena wsparcia EFS+ na uzyskane	Głównym celem badania jest pomiar i ocena wsparcia udzielonego w	Konieczność realizacji badania wynika z zapisów Wytycznych dot.	Badanie będzie dotyczyło wyliczenia wartości	Planowane do wykorzystania metody/techniki	Dane wtórne (w tym co najmniej dokumenty	100 000	2029

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania
	wartości wskaźników rezultatu długoterminowego w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Lubuskiego 2021-2027 – II pomiar	ramach EFS+ na uzyskane wartości wskaźników rezultatu długoterminowego określonych w Programie.	monitorowania oraz załącznika nr I do rozporządzenia EFS+.	<p>wskaźników rezultatu długoterminowego, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu 2. Liczba szkół i placówek systemu oświaty, w których dzięki wsparciu EFS+ świadczone są usługi asystenckie 6 miesięcy po zakończeniu projektu 3. Liczba uczniów szkół i placówek kształcenia zawodowego objętych wsparciem w postaci staży uczniowskich, uczestniczących w kształceniu lub pracujących 6 miesięcy od ukończenia nauki 4. Liczba szkół i placówek systemu oświaty, w których dzięki wsparciu EFS+ świadczone są usługi asystenckie 6 miesięcy po zakończeniu projektu 5. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego, które funkcjonują przez co najmniej 24 miesiące po zakończeniu projektu 	badawcze: analiza desk research, wywiady CATI/CAWI z uczestnikami/uczestniczkami projektów, wywiady indywidualne (IDI/TDI).	<p>programowe, a także publikacje (w tym raporty z wcześniejszych badań ewaluacyjnych) i dane statystyczne.</p> <p>Dane pierwotne pozyskane przez ewaluatora w wyniku badania (w tym informacje od uczestników/uczestniczek projektów, przedstawicieli/przedstawicielek beneficjentów.</p>		

Lp.	Tytuł badania	Cel główny	Uzasadnienie podjęcia badania	Główne obszary/pytania badawcze ⁶	Zarys metodyki badania	Zakres danych	Szacowany budżet (w zł brutto)	Okres realizacji badania
				<p>6. Liczba osób pracujących, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, 6 miesięcy po opuszczeniu programu</p> <p>7. Liczba lokalnych ośrodków kształcenia osób dorosłych funkcjonujących 12 miesięcy po zakończeniu projektu</p> <p>Dobór wskaźników do badania będzie wynikał z etapu wdrażania Programu i dostępności danych.</p>				